

”מבילו ועד יעפילו”

מנשה מאירוביץ מתעד את המחשבה לגדל משי בארץ.
חמו, אבי נשותיו פאניה ומאניה, זאב אברמוביץ המייסד הגה את הרעיון
שלא מומש

זאב אברמוביץ סבנו המייסד, עלה ארצה מסנט פטרבורג שברוסיה שם היה בעל
בית חרושת לאריגה. בעלייתו ארצה בשנת 1882 הוא להמשיך ולפתח את ענף
האריגה בארץ. רצה לגדל תולעי משי ליצירת משי במטרה לארוג תשמישי
קדושה ממשי מארץ הקודש ולמטרה זו שתל עצי תות. הברון התנגד לשתילת
עצי התות בראשון כמו גם למפעל האריגה בראשון וכך הפך את בני המושבה
לכורמים. תכנונו של הברון היה שבראש פינה ייצרו משי וישתלו עצי תות.
מהמשי של ראש פינה ומפעלי האריגה שם לא צלח דבר, אבל זאב אברמוביץ
נאלץ לוותר על חלומו ומסר את המכונות במתנה למשה מונטיפיורי כתמיכה
ועידוד תעסוקה ליהודים שיצאו מחומות העיר העתיקה למשכנות שאננים. רבים
מהיהודים תושבי העיר העתיקה עסקו בתפירה וחייטות מה היה בגורל מכונות
אלה לא ברור

מ"בילן" עד "ויעפילן"

ספי

מנשה מאירוביץ

רשם

יצחק סלע

לחגית מאלפנות (ב) - 4000 אלגר ילרזול קזארטין
נאמן אנו הספר הגדול
22 רכב העמיה N. מוועד 21 (יוחאן מלריוג זילול)
חג הפסח תש"ז.

מ, בידו" עד, ייעפידו"

על ששים וחמש שנית האבקות, עליה, בנין ויצירה

מפי האנדרונים

מנשה מאירוביץ

אהרון משרדירי הבילויים

ר שם

יצחק סלע

הוצאת "התחיה"

תש"ז

ראשון-לציון

תולעת המשי

בהוכחי לדעת, כי אדמתנו טובה לגדול עצי תות, חשבתי בלבי: מה טוב היה, אילו שמו אכרינו את דעתם גם לענף זה. הרי ישנן ארצות רבות, שתעשית משי טבעי מהוה אצלן מקור פרנסה לאלפי נפשות. ומדוע יגרע חלקה של ארצנו בשטח זה, אם הטבע חוננה ונתן לה מטל השמים ומשמני הארץ. לפיכך פרסמתי ספר על גדול תולעת המשי, ובו עוררתי את אחי ועודדתי, כי עיניהם ואזניהם תהיינה תמיד פקוחות ולבם ער לכל דבר מועיל וטוב שכדאי להשיג רישו בארצנו. הנני סבור, שלא יזיק לכם, אם גם אתם, הצעירים, תקראו כמה דברים על תולעת המשי: גדול תולעת המשי נפוץ בעולם כולו. מיליוני אנשים עסוקים בו בסין, יפאן וארצות דרום אירופה. בסוריה שכנתנו גדול תולעת המשי הוא ענף חשוב במשק המדינה. רק בארצנו שבה הוזנח הכול, לא שמו לב לעובדה, כי עץ התות גדל כאן בכל מקום.

בבוקר לא עבות אחד נסעתי לבירות והבאתי משם ביצי תולעת משי. בחדרי סדרתי להם פנה, מעין מעבדה קטנה, וחכיתי לבאות. באחד הימים נתבקעו הביצים ויצאו התולעים. עתה היה נחוץ להאכילן. ואם כי חדרי היה צר, והיה צורך להתליף את האויר כדי שהתולעים יוכלו להתפתח יפה, הוכתרה עבודתי בהצלחה מלאה, והזחלים היו לפקעות.

אני רואה, כי משתוקקים אתם לשמוע כמה דברים על תולדות תולעת המשי.

הריני מוכן ומזומן לספר לכם בקצור על אודות דברים מענינים ששאבתים מכמה וכמה ספרים. ובכן שימו לב! הסינים היו הראשונים שהחלו לפני 4500 שנה לגדל את תולעת המשי. אולם חכמת טוית המשי לא חרגה מגבולות ארצם, כי חוקקו חוק, שכל מי אשר יוציא את ביצי התולעים, אחת דתו למות. בשנת 140 לפני ספירת הנוצרים הסתירה אשה סינית אחת ביצי תולעת בשערות ראשה והוציאן מחוץ למדינה.

כך הגיעו מאסיה המזרחית לאסיה התיכונה ומשם הובאו ליפאן והודו. מספרים על יוסטיניוס קיסר רומי, (550 אחרי ספירת הנוצרים) כי שלח שני כמרים להודו להביא משם ביצי תולעים. אז היתה הדרך להודו זרועה מכשולים ופגעים, אולם שני הכמרים שמו את נפשם בכפם והצליחו להביא את ביצי התולעים וזרעי עץ התות. ועתה נחזור לגדול תולעי המשי:

תולעת המשי מטילה ביצים בחודש אייר ומתה. במותה משאירה אחריה ארבעה מאות ביצים. המגדל תולעי משי צריך לדעת כיצד להאכילן ולשמרן עד האביב הבא. אחרי עשרת חדשים מתבקעת מן הביצה תולעת קטנה. במצב זה תשאר שלושים ושלשה יום. במשך הזמן הזה תחליף עורה ארבע פעמים. היא הולכת וגדלה ובשני צדי קיבתה ימשכו שני צנורות והם המכשירים לעשית חומר המשי. הנה היא מתחילה להפריש מיץ אשר נקרא באויר ומקבל צורת הפקעת. היא פושטת שוב את צורתה ונעשית לדירה. בצורה זו היא מתקימת מארבעה עשר עד עשרים יום, ושוב פושטת היא את צורתה ולובשת צורת פרפר. עתה באה תקופת הטלת הביצים. וכך חוזר חלילה.

ספרתי לכם על תולעת המשי, והתכונתי להדגיש לכם את סדר החיים והמות עלי אדמות. כל בעל חי חייב לפעול למען עצמו ולמען הדור הבא. זה הוא הסוד, דורנו והדורות הבאים, והטלשלת נמשכת ותמשך לעדי עד...

ז.

ארץ ישראל ההולכת ונבנית

זכיתי להיות עד חי בהוסד מרבית נקודות הישוב. חבלי הלידה וההתלבטויות המרובות שעברו על כל מושבה ומושבה הם ספורי הגבורה של מיסדיהם.